

# VU Research Portal

## Het economische karakter van het houden van aandelen in de btw

Blokland, W.J.

### **published in**

NTFR Beschouwingen  
2017

### **document version**

Publisher's PDF, also known as Version of record

### **document license**

Article 25fa Dutch Copyright Act

[Link to publication in VU Research Portal](#)

### **citation for published version (APA)**

Blokland, W. J. (2017). Het economische karakter van het houden van aandelen in de btw. *NTFR Beschouwingen*, 2017(5), 12-17. Article 2017/22. <https://www.ndfr.nl/content/g-HENE-NTFRB2017-22>

### **General rights**

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

### **Take down policy**

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

### **E-mail address:**

[vuresearchportal.ub@vu.nl](mailto:vuresearchportal.ub@vu.nl)

# NTFR Beschouwingen 2017/22 - Het economische karakter van het houden van aandelen in de btw

NTFR Beschouwingen 2017/22



dr. W.J. Blokland

HvJ 12 januari 2017, zaak C-028/16 (MVM), [NTFR 2017/336](#)

## 1. Inleiding

Een belangrijk kenmerk van een economische activiteit in de zin van art. 9 Btw-richtlijn is gerichtheid op het verkrijgen van opbrengst uit leveringen van goederen of diensten (prestaties). Hier past het houden van aandelen niet altijd soepel in. Dat levert namelijk op zich wel opbrengst op, voornamelijk dividend, echter dat is geen opbrengst uit een prestatie, maar uit loutere eigendom. Wil het tot een economische activiteit behoren, dan moet het houden van aandelen daarom anderszins verband houden met het verkrijgen van bedoelde opbrengst. Uiteindelijk is die vaststelling meestal van belang voor het recht op aftrek van voorbelasting door de aandeelhouder: dat recht komt pas in beeld als het houden van aandelen onderdeel is van een economische activiteit, de activiteit die de aandeelhouder belastingplichtige maakt (~ onderneming). <sup>2</sup>

Een betrekkelijk strikte opvatting die in de praktijk voorkomt, is dat het houden van aandelen alleen economisch van karakter is bij bedrijfsmatige handel in effecten of bij het verrichten van prestaties tegen vergoeding aan de vennootschap waarin de aandelen worden gehouden. Dit lijkt sterk te leunen op een zelfstandige lezing van de jurisprudentie die in de loop der jaren over btw en aandelen is verschenen. Daarbij raakt de geïnterpreteerde wettelijke norm en de algemene systematiek van het btw-stelsel op de achtergrond. Het resultaat is ook dat het houden van aandelen minder vaak economisch van karakter is dan ik recent in mijn proefschrift heb verdedigd. <sup>3</sup>

Deze beschouwing is een uitgelezen kans beide visies eens naast elkaar te plaatsen, zeker omdat het Hof van Justitie onlangs een opmerkelijke beschikking heeft gewezen in de zaak MVM die beweerdelijk steun biedt voor de strikte opvatting. <sup>4</sup> Daartoe volgt hierna eerst een korte samenvatting van de stand van zaken in de jurisprudentie. Vervolgens worden beide visies en de beschikking in de zaak MVM besproken. Ten slotte kom ik op de spanning die hoe dan ook in de omgang met aandelen in de btw bestaat en een mogelijkheid om die via wetgeving weg te nemen.

## 2. Houden van aandelen in de jurisprudentie: niet economisch, tenzij...

Doorgaans wordt het arrest van het Hof van Justitie in de zaak Polysar beschouwd als het nulpunt van de jurisprudentie over het economische karakter van het houden van aandelen in de btw. <sup>5</sup> Dit arrest leert dat het enkel houden van aandelen geen economische activiteit is in de zin van art. 9 Btw-richtlijn, omdat het geen handelingen onder bezwarende titel impliceert. <sup>6</sup> Het maakt daarbij geen verschil dat de aandeelhouder enkel deelnemingen in tot hetzelfde concern behorende vennootschappen bezit of dat hij zijn deelnemingen actief beheert. <sup>7</sup> Zolang de aandeelhouder geen prestaties tegen vergoeding verricht, opereert hij zoals een particulier investeerder, aldus het Hof van Justitie. <sup>8</sup> Met dit

arrest als basis zijn in de jurisprudentie drie situaties te vinden waarin het houden van aandelen wél als economisch van karakter is geduid. De eerste situatie is het houden van aandelen als onderdeel van een bedrijfsmatige handelsactiviteit in effecten. De tweede is het houden van aandelen met het oog op inmenging in het beheer van de vennootschap waarin wordt deelgenomen, mits die inmenging handelingen onder bezwarende titel impliceert (inmengaandeelhouderschap). En de derde is het houden van aandelen als een rechtstreeks, duurzaam en noodzakelijk verlengstuk van een belastbare activiteit (verlengstukaandeelhouderschap). Bijbehorende arresten zijn Harnas & Helm (hoewel handelend over obligaties), Floridienne/Berginvest, Cibo en AB SKF. <sup>9</sup> In deze situaties kan worden gezegd dat het houden van aandelen onderdeel is van een geheel van werkzaamheden dat – in meer of mindere mate – op het verkrijgen van opbrengst uit prestaties tegen vergoeding is gericht en dat op grond van art. 9 Btw-richtlijn een economische activiteit is.

Sinds 2012 noemt het Hof van Justitie opvallend genoeg enkel nog het inmengaandeelhouderschap als situatie waarin het houden van aandelen economisch van karakter is. Van belang zijn de arresten in de zaken Portugal Telecom en Larentia + Minerva/Marenave en de beschikking in de zaak MVM. <sup>10</sup> De andere twee situaties worden niet meer genoemd. In de eerste twee zaken is dat verklaarbaar doordat duidelijk sprake was van inmengen in het beheer en daarmee gepaard gaande prestaties tegen vergoeding. Nochtans bestond in de zaak MVM ogenschijnlijk aanleiding de mogelijkheid van verlengstukaandeelhouderschap te onderzoeken. Belanghebbende in deze zaak bracht namelijk geen vergoedingen voor beheerdiensten aan haar dochtervennootschappen in rekening, maar verrichte wel andere prestaties tegen vergoeding, waarvoor het houden van aandelen mogelijk bevorderlijk was. De vraag is daarom opgekomen of het Hof van Justitie stilzwijgend zijn koers heeft aangescherpt, in de zin dat verlengstukaandeelhouderschap geen relevante situatie meer is. <sup>11</sup> Een eventueel bevestigend antwoord berust op een redenering a contrario: omdat het niet meer wordt genoemd, zal het wel niet langer van belang zijn. Twijfel lijkt echter niet gerezen over het economische karakter van het houden van aandelen als effectenhandelaar, dat evenmin nog wordt genoemd. Wellicht is dat te evident economisch, schijnbaar in tegenstelling tot het verlengstukaandeelhouderschap.

## 3. Twee visies en de MVM-beschikking

### 3.1. Alleen economisch karakter bij effectenhandel en inmenging

In de inleiding is opgemerkt dat in de praktijk al langere tijd een vrij strikte lezing van de jurisprudentie van het Hof van Justitie voorkomt. Zij is vooral te vinden bij de Belastingdienst, zo is mijn ervaring. <sup>12</sup> Bedoelde lezing komt erop neer dat het houden van aandelen eigenlijk alleen economisch van karakter is bij bedrijfsmatige handel in effecten of bij inmengaandeelhouderschap. Bij inmengaandeelhouderschap, hetgeen relatief het vaakst voorkomt, moet de aandeelhouder zijn prestaties tegen vergoeding, bijvoorbeeld beheerdiensten, direct verrichten aan de vennootschap waarin hij onmiddellijk deelneemt. <sup>13</sup> Aan een kleindochtervennootschap presteren, met overslaan van de dochtervennootschap, is niet voldoende. In dat geval is het houden van aandelen in de dochtervennootschap al een 'niet-economische activiteit' en volgt een beperking van het recht op aftrek van voorbelasting. <sup>14</sup> Irrelevant wordt kennelijk geacht dat het verrichten van de prestaties aan de kleindochtervennootschap in voorkomende gevallen mogelijk is door de middellijke deelneming via de dochtervennootschap en de daaruit voortvloeiende mogelijkheden tot inmenging in het beheer. Evenwel worden aan de aard en omvang van de prestaties die de aandeelhouder tegen vergoeding verleent, weer niet zo hoge eisen gesteld. Deze prestaties mogen beheerdiensten (management) zijn, maar ook administratieve diensten of leningen. In de praktijk is het sluiten van een beheerovereenkomst en het sturen van facturen voor beheerdiensten vaak al voldoende, zo valt te lezen bij Cornielje. <sup>15</sup> Enkel moet de vergoeding meer dan symbolisch zijn.

Deze opvatting berust volgens mij mede op de veronderstelling dat het Hof van Justitie in de in paragraaf 2 besproken jurisprudentie een sluitend toetsingskader heeft gegeven voor specifiek de beoordeling van het economische karakter van het houden van aandelen. De omstandigheid dat het Hof van Justitie in de zaak MVM een beschikking heeft gewezen, en

geen arrest, wordt mogelijk ervaren als een bevestiging van de juistheid van deze veronderstelling. Een beschikking wijst het HvJ overeenkomstig art. 99 van zijn reglement voor de procesvoering immers alleen bij een acte éclairé, dus een klare en eenvoudige zaak waarbij de verwijzende rechter geen vraag had hoeven stellen omdat de vraag al eerder is gesteld en beantwoord. Zoals eerder opgemerkt, bevestigt de beschikking in de zaak MVM beweerdelijk ook dat het verlengstukaandeelhouderschap heeft afgedaan. Ten slotte, en dat lijkt nog onderbelicht, zou er een beperking van het inmengaandeelhouderschap in gelezen kunnen worden, in de zin dat de prestaties tegen vergoeding die daarbij worden verricht, steeds beheerdiensten moeten zijn. Hoewel een beschikking eigenlijk alleen een herhaling van eerdere jurisprudentie is, althans zou moeten zijn, bestaat al met al voldoende aanleiding eens nader naar de zaak MVM te kijken – als intermezzo.

### 3.2. De MVM-beschikking

De zaak MVM gaat over de topvennootschap van het Hongaarse staatsenergiebedrijf met als eigen (operationele) economische activiteit de verhuur van energiecentrales en kabelnetwerken tegen vergoeding. Daarnaast houdt zij aandelen in diverse dochtervennootschappen die energie opwekken en distribueren, en verzorgt zij centrale beheerstaken (strategisch management) van de groep, maar zonder daarvoor vergoedingen te berekenen. Belanghebbende wil desondanks aftrek van voorbelasting op kosten voor de centrale beheerstaken.

De acte éclairé die het Hof van Justitie op deze casus van toepassing acht, is de volgende:

‘34. Daaruit [d.w.z., vaste rechtspraak van het Hof van Justitie – WJB] volgt dat een holding die zich gewoon moeit in het beheer van haar dochterondernemingen zonder handelingen te verrichten die aan de btw zijn onderworpen (...), niet kan worden geacht een “economische activiteit” (...) te verrichten (zie in die zin beschikking van 12 juli 2001, Welthgrove (...)). Derhalve valt een dergelijk beheer niet binnen de werkingssfeer van [de Btw-richtlijn].’

Oftewel, ook een actieve houdstervennootschap is geen ondernemer als zij geen prestaties tegen vergoeding verricht. Dit is een herhaling van de beschikking in de zaak Welthgrove. <sup>16</sup> Er bestaat echter een belangrijk verschil tussen beide zaken. Belanghebbende in de zaak MVM is namelijk al belastingplichtige vanwege de verhuur van de elektriciteitscentrales en kabelnetwerken. Systematisch bezien bestaat daardoor de mogelijkheid het houden van aandelen en het verrichten van de centrale bestuurstaken als onderdeel van deze economische activiteit te beschouwen. Het Hof van Justitie ziet die nuance niet of gaat daaraan voorbij. Het oordeelt simpelweg dat belanghebbende inmengt zonder daarvoor vergoedingen in rekening te brengen en dat zij daarom niet economisch handelt bij het inmenen in het beheer van haar dochtervennootschappen.

Wie dat wil, kan hieruit – a contrario – afleiden dat het verlengstukaandeelhouderschap heeft afgedaan, omdat het anders wel was onderzocht of minimaal genoemd. Ook zou gelezen kunnen worden dat inmengaandeelhouderschap alleen aan de orde kan zijn bij de verlening van beheerdiensten tegen vergoeding. Het blijkt nergens expliciet uit de gepubliceerde stukken, maar het lijkt voor de hand te liggen dat de verhuur van elektriciteitscentrales en kabelnetwerken door belanghebbende aan haar dochtervennootschappen plaatsvond. In dat geval was zowel sprake van inmenging in het beheer van de dochtervennootschappen als prestaties tegen vergoeding aan hen. Inmengaandeelhouderschap is desondanks niet aangenomen. Overigens beweegt het beleid van de Britse fiscus in deze richting: HMRC stelt dat inmengaandeelhouderschap gepaard moet gaan met reële beheerdiensten (management) tegen een meer dan symbolische vergoeding. <sup>17</sup>

Naar mijn mening is het onderkennen van een ontwikkeling in het recht op basis van een beschikking echter misplaatst. Een beschikking geeft aan dat een vraag volgens het Hof van Justitie al eerder is beantwoord. Daar doet niet aan af dat dit naar mijn mening in de zaak MVM niet zo was en een arrest beter ware geweest. Het procedureverloop is niettemin een mogelijke verklaring voor het eindresultaat. De gepubliceerde stukken geven helaas weinig inzicht, zodat het enigszins

speculeren is. Niettemin is het voorstelbaar dat verlengstukaandeelhouderschap als optie onderbelicht is gebleven en dat het geschil tussen partijen zich heeft toegespitst op de gevolgen van het ontbreken van een vergoeding voor het verrichten van de centrale beheerstaken. Wetende dat de topvennootschap het predicaat 'holding' heeft gekregen, <sup>18</sup> kan eenvoudig de perceptie zijn ontstaan dat de zaak in wezen niet verschilt van die in Welthgrove. Het laat zich denken dat een dergelijke beeldvorming tot een beschikking leidt. Die beschikking betekent dan alleen nog niet iets voor de ontwikkeling van het recht. <sup>19</sup>

### 3.3. Systematische beoordeling

In mijn proefschrift heb ik verdedigd dat de drie situaties waarin het Hof van Justitie het houden van aandelen economisch van karakter acht, eerder voorbeelden dan criteria zijn, hoe limitatief de opsomming ogenschijnlijk ook is. <sup>20</sup> Of deze visie standhoudt, hangt dus mede af van de betekenis die aan de beschikking in de zaak MVM wordt toegedicht. Naar mijn mening is in de wetgeving in elk geval geen enkel aanknopingspunt te vinden dat specifiek het houden van aandelen alleen in bedoelde situaties, of zelfs slechts twee daarvan, economisch van karakter is. Op basis van de tekst van art. 9 Btw-richtlijn moet worden beoordeeld of het houden van aandelen tot de werkzaamheden van een fabrikant, handelaar of dienstverlener behoort, dan wel onderdeel is van de exploitatie van een vermogensbestanddeel om er duurzaam opbrengst uit te verkrijgen. Het geheel van dergelijke werkzaamheden vormt een economische activiteit (~ onderneming) en kenmerkt zich, onder andere, door een streven naar opbrengst uit prestaties tegen vergoeding. Het ligt daarom zeer voor de hand te beoordelen of het houden van aandelen en het verrichten van prestaties tegen vergoeding één geheel vormen, bijvoorbeeld vanwege onderlinge afhankelijkheid of inbedding in dezelfde organisatie. Niet toevallig legt de Hoge Raad precies deze toets aan bij prestaties om niet. <sup>21</sup> Het Hof van Justitie maakt voorts een vergelijkbare beoordeling voor een prestatie om niet in de zaak Sveda. <sup>22</sup> In de rede ligt wel dat binnen het bedoelde geheel het verrichten van prestaties tegen vergoeding vooropstaat. <sup>23</sup>

Kortom, beslissend is of het houden van aandelen los kan worden gezien van het verrichten van prestaties tegen vergoeding of niet. Deze beoordeling biedt ruimte het economische karakter van het houden van aandelen wat vrijer en vooral beter in overeenstemming met het algemene systeem van de btw te beschouwen, in plaats van als een enig en geïsoleerd fenomeen. De drie situaties die het Hof van Justitie in zijn jurisprudentie noemt, zijn daarbij onverkort nuttig, maar vooral als voorbeelden van gevallen waarin het houden van aandelen economisch van karakter is. Het is echter, bijvoorbeeld, niet strikt noodzakelijk te bepalen of een strategische deelneming in een toeleverancier, afnemer of concurrent wel een rechtstreeks, duurzaam en noodzakelijk verlengstuk van de belastbare activiteit van de aandeelhouder is. Hetzelfde geldt voor een belegging van tijdelijk overtollige kasmiddelen. Voldoende is de vaststelling dat, bijvoorbeeld, onderlinge afhankelijkheid bestaat met de prestaties tegen vergoeding van diens economische activiteit. Dat is naar mijn mening in voorkomende gevallen zeer wel denkbaar. <sup>24</sup> Verder is er geen reden in het algemeen te vereisen dat een inmingaandeelhouder tegen vergoeding presteert aan de vennootschap waarin hij onmiddellijk deelneemt. Als het aandeelhouderschap en de inmenging in het beheer hem, bijvoorbeeld, in staat stellen (direct) aan een kleindochtervennootschap te presteren, dan is dat in beginsel voldoende.

Echter, als het primaire doel van het houden van aandelen is gelegen in het verkrijgen van winstuitkeringen en vermogenswinsten, dan valt op basis van deze wijze van beoordelen te betwijfelen of het economisch van karakter behoort te zijn. <sup>25</sup> Eventuele inmenging en het verrichten van prestaties tegen vergoeding draagt in dergelijke gevallen eerder bij aan het verkrijgen van dividend en vermogenswinst uit het houden van aandelen dan dat het houden van aandelen de prestaties tegen vergoeding bevordert. <sup>26</sup> Tevens zullen kosten vanwege het houden van aandelen (nagenoeg) uitsluitend moeten worden goedgeemaakt uit het dividend en de vermogenswinst, en niet uit prestaties tegen vergoeding. In zijn arrest in de zaken Larentia + Minerva/Marenave heeft het Hof van Justitie nochtans uitdrukkelijk bevestigd dat het houden van aandelen ook in een dergelijke situatie economisch van karakter is. <sup>27</sup> Daardoor is aftrek van voorbelasting in beginsel onverkort mogelijk. Dat is – systematisch bezien – toch alleszins ruimhartig van het Hof van Justitie, hoewel wel weer vaak in overeenstemming met het doel van de belasting, te weten belastingen van verbruik/consumptie (zie ook hierna).

## 4. Spanning en aanbeveling

Hiermee komt een spanning aan het licht die in het algemeen wordt ervaren in de omgang van de btw met het houden van aandelen, welke visie ook wordt aangehangen. Bijvoorbeeld in een casus als aan de orde in de zaak MVM wringt het dat het houden van aandelen in tot dezelfde groep behorende vennootschappen niet economisch van karakter is. Het leidt ertoe dat de vennootschap in kwestie in zoverre als een eindverbruiker (consument) wordt behandeld en geen recht op aftrek van voorbelasting heeft. Zij is, als onderdeel van een groep die een energiebedrijf drijft, echter duidelijk geen consument. Het is wat mij betreft surrealistisch in een dergelijke situatie van het houden van aandelen als particulier investeerder te spreken.

Een belangrijke oorzaak van deze spanning is naar mijn idee het belang van civielrechtelijke rechtspersoonlijkheid voor de afbakening van rechtssubjecten in de btw. Hoewel de groep als economische ondernemingseenheid kan worden gezien, wordt voor de heffing van btw in beginsel iedere vennootschap van de groep afzonderlijk beschouwd. Dat is slechts anders in de betrekkelijk uitzonderlijke situatie dat in economisch verkeer als één entiteit wordt opgetreden of bij een fiscale eenheid, zoals in de zin van art. 7, lid 4, Wet OB 1968. Art. 11 Btw-richtlijn bepaalt echter dat de fiscale eenheid niet grensoverschrijdend mag werken. Uitgangspunt is daarom dat vennootschappen van een groep individueel langs dezelfde lat worden gelegd als iedere andere persoon of entiteit. Binnen de huidige systematiek van de Btw-richtlijn en Wet OB 1968 is dat weliswaar logisch, maar het leidt ertoe dat bij het houden van aandelen telkens moet worden bezien of het op een of andere wijze tot een economische activiteit van de betreffende vennootschap kan behoren. Dat blijkt niet steeds het geval. Zou de groep, in de zin van economische ondernemingseenheid, daarentegen als één geheel worden beschouwd, zoals voor het mededingingsrecht, [28](#) dan was er in zoverre geen probleem. Het drijven van, bijvoorbeeld, een energiebedrijf, zoals in de zaak MVM, is als geheel bezien immers duidelijk een economische activiteit.

Nu is het voorgaande niet bedoeld als opmaat naar een pleidooi om rechtssubjecten voor de btw voortaan af te bakken langs de lijnen van economische ondernemingseenheden. Dat zou een onwenselijke aantasting van de rechtszekerheid meebrengen. Veeleer verdient het naar mijn mening aanbeveling in de wetgeving er rekenschap van te geven dat een persoon of entiteit als aandeelhouder kan deelnemen aan de economische activiteit van een andere persoon of entiteit. Daarvoor kan, met name, worden bepaald dat een dergelijke actieve deelneming ook een economische activiteit is en voorts dat het recht op aftrek van voorbelasting zich in zoverre richt naar het aftrekrecht van degene in wiens economische activiteit wordt deelgenomen. Het gaat het bestek van deze beschouwing te buiten dit voorstel in meer detail te bespreken, maar een dergelijke regeling heeft de potentie de keuze tussen het in afzonderlijke rechtspersonen onderbrengen van delen van een onderneming veel neutraler te maken. [29](#) Dat is volgens mij pure winst. Het vergt alleen een wijziging van de Btw-richtlijn, waarvoor instemming van (nu nog) 28 lidstaten is vereist.

## 5. Tot besluit

Het zal niet verbazen dat naar mijn mening het houden van aandelen nog steeds in meer gevallen economisch van karakter is dan alleen bij een effectenhandelaar of bij een aandeelhouder die prestaties tegen vergoeding verricht aan de vennootschap waarin hij deelneemt. De voornaamste reden is dat in art. 9 Btw-richtlijn ligt besloten dat het houden van aandelen economisch van karakter is als het onderdeel is van een geheel van werkzaamheden waarmee naar opbrengst uit prestaties tegen vergoeding wordt gestreefd. Er is vanuit dat perspectief geen goede verklaring te bedenken waarom van een dergelijk geheel enkel in drie (of twee) afgebakende situaties sprake zou zijn. De beschikking in de zaak MVM dwingt niet tot een bijstelling van die opvatting, hoewel de beschikking voor diverse interpretaties vatbaar is. Welke visie echter ook wordt aangehangen, duidelijk is dat er spanning zit in de omgang van de btw met aandelen. Naar mijn mening dient de (Unie)wetgever hier actie op te ondernemen door in de wetgeving te bepalen dat het actief deelnemen aan de economische activiteit van een andere persoon of entiteit, bijvoorbeeld als aandeelhouder, ook een economische activiteit is.

## Voetnoten

- 1). *dr. W.J. Blokland*, Universitair docent aan de VU en verbonden aan het VU Nexus Centre. Tevens werkzaam bij PwC in Amsterdam.
- 2). In art. 168 Btw-richtlijn (art. 15, lid 1, Wet OB 1968) ligt besloten dat alleen een belastingplichtige recht op aftrek van voorbelasting kan hebben, en wel voor zover hij inkopen binnen het kader van zijn economische activiteit gebruikt en niet voor vrijgestelde handelingen.
- 3). W.J. Blokland, *Omzetbelastingaspecten van ondernemingsfinanciering*, Wolters Kluwer, Deventer 2016, hoofdstuk 4.
- 4). HvJ 12 januari 2017, zaak C-28/16 (MVM), [NTFR 2017/336](#) met commentaar van J.Th. Sanders, NLF 2017/0321 met noot van Herman van Kesteren; V-N 2017/17.29).
- 5). HvJ 20 juni 1991, zaak C-60/90 (Polysar), met conclusie A-G Van Gerven, FED 1991/633 met commentaar van D.B. Bijl.
- 6). Voor het Nederlandse recht kan ook worden verwezen naar HR 10 december 1980, nr. 19.627, met conclusie A-G Van Soest, BNB 1981/44 met noot van C.P. Tuk, waarin in wezen hetzelfde is beslist.
- 7). HvJ 12 juli 2001, zaak C-102/00 (Welthgrove), [NTFR 2001/1089](#) met commentaar van Van Dongen, BNB 2002/182 met noot van M.E. van Hilten. Opgemerkt zij dat de invulling van het begrip ‘economische activiteit’ voor de btw op dit punt afwijkt van die van het gelijknamige begrip in het primaire Unierecht. In dezelfde zin: A-G Kokott, conclusie in zaak C-646/15 (Trustees of the P Panayi Accumulation & Maintenance Settlements), punt 39-40. Zie over de vrijheid van vestiging: HvJ 13 april 2000, zaak C-251/98 (Baars), [NTFR 2000/669](#) met commentaar van Van Beelen, r.o. 22. Zie inzake het verbod op staatssteun: HvJ 10 januari 2006, zaak C-222/04 (Cassa di Risparmio di Firenze), met conclusie A-G Jacobs, NJ 2006, 415 met noot van M.R. Mok, r.o. 107 e.v.
- 8). HvJ 29 april 2004, zaak C-77/01 (EDM), [NTFR 2004/669](#) met commentaar van Sanders, r.o. 57-60.
- 9). HvJ 6 februari 1997, zaak C-80/95 (Harnas & Helm), met conclusie A-G Fennelly, BNB 1997/386 met noot van M.E. van Hilten, r.o. 16; HvJ 14 november 2000, zaak C-142/99 (Floridienne/Berginvest), [NTFR 2000/1710](#) met commentaar van Nieuwenhuizen, r.o. 19; HvJ 27 september 2001, zaak C-16/00 (Cibo), [NTFR 2001/1418](#) met commentaar van Sanders, r.o. 20-21; HvJ 29 oktober 2009, zaak C-29/08 (AK SKF), [NTFR 2010/251](#) met commentaar van J.Th. Sanders, r.o. 28-31.
- 10). HvJ 6 september 2012, zaak C-496/11 (Portugal Telecom), [NTFR 2012/2129](#) met commentaar van J.Th. Sanders, r.o. 32; HvJ 16 juli 2015, zaken C-108/14 en C-109/14 (Larentia + Minerva/Marenave), [NTFR 2015/2521](#) met commentaar van J.Th. Sanders, r.o. 20-21; HvJ 12 januari 2017, zaak C-28/16 (MVM), [NTFR 2017/336](#) met commentaar van J.Th. Sanders.
- 11). Zie bijvoorbeeld S.B. Cornielje, ‘Houdstervennootschappen en het recht op aftrek van voorbelasting in de btw’, TFO 2017/31, par. 2.
- 12). In de literatuur sijn pelen dergelijke uitgesproken opvattingen – helaas – te weinig door.
- 13). Joosten en Tetteroo verwijzen in dit verband ook naar uitspraken van de staatssecretaris in Kamerstukken II, 2015-2016, 34 302, nr. 18, p. 35-36. Zie P. Joosten & N. Tetteroo, ‘De zaak MVM: het houden van aandelen als economische activiteit’, BtwBrief 2016, 43; P. Joosten & N. Tetteroo, ‘De zaak MVM: een gemiste kans?’, BtwBrief 2017, 28.



- 14) . Ter bepaling van de omvang van het recht op aftrek van voorbelasting in dergelijke gevallen, worden overigens geregeld afspraken gemaakt tussen belastingplichtigen en de fiscus. Een afspraak die de fiscus houdstermaatschappijen weleens wil aanbieden, gaat uit van het tellen van activiteiten. Het houden van aandelen in combinatie met beheerdiensten tegen vergoeding en een rentedragende lening, telt als drie economische activiteiten. Als daarnaast 'passief' aandelen worden gehouden, is dat één niet-economische activiteit. Vervolgens wordt het 'pre pro rata' op 75% (3/4 deel) vastgesteld en moet daarop eventueel nog een evenredige aftrek als bedoeld in art. 11 Uitv.besch. OB 1968 worden toegepast.
- 15) . Zie S.B. Cornielje, 'Houdstervennootschappen en het recht op aftrek van voorbelasting in de btw', TFO 2017/31, par. 4.1.
- 16) . HvJ 12 juli 2001, zaak C-102/00 (Welthgrove), [NTFR 2001/1089](#) met commentaar van Van Dongen, BNB 2002/182 met noot van M.E. van Hilten.
- 17) . HMRC Internal Manual, VAT Input Tax, VIT40600 (online, <https://www.gov.uk/hmrc-internal-manuals/vat-input-tax/vit40600>, geraadpleegd op 23 april 2017).
- 18) . Zie bijvoorbeeld r.o. 23.
- 19) . Deze mening is de redactie van Vakstudie Nieuws duidelijk toegedaan in haar aantekening bij de beschikking in V-N 2017/17.29. Zij ziet niets nieuws onder de zon.
- 20) . Zie met name par. 4.5.2.6, 4.5.2.7 en 4.10.5.
- 21) . HR 1 april 1987, nr. 23.732 (IJ-veren II), met conclusie A-G Van Soest, BNB 1987/189 met noot van L.F. Ploeger; HR 17 februari 1988, nr. 24.275 (Brits toerismebureau), met conclusie A-G Van Soest, BNB 1988/147 met noot van J. Reugebrink; HR 14 juni 1989, nr. 25.104 (St. Muische Vorming), BNB 1989/245; HR 16 juli 1993, nr. 28.619 (Cultureel-filosofische bibliotheek), BNB 1993/256; HR 25 januari 1995, nr. 29.652 (Radio I), BNB 1995/216; HR 30 augustus 1996, nr. 31.009 (Radio II), BNB 1996/391 met noot van M.E. van Hilten; HR 15 december 1999, nr. 34.958 (Zeehondencreche), [NTFR 2000/41](#) met commentaar van Nieuwenhuizen, BNB 2000/128 met noot van A.L.C. Simons; HR 26 januari 2000, nr. 35.199 (Watersportverbond), [NTFR 2000/162](#) met commentaar van Van den Elsen, BNB 2000/129 met noot van A.L.C. Simons; HR 24 juni 2001, nr. 36.597 (Landgoed), [NTFR 2001/1090](#) met commentaar van Van den Elsen, BNB 2001/350 met noot van H.W.M. van Kesteren; HR 11 mei 2012, nr. 11/02840 (Onderzoeksinstituut), [NTFR 2012/1448](#) met commentaar van M.M.W.D. Merckx, BNB 2012/287 met noot van H.W.M. van Kesteren; HR 18 maart 2016, nr. 15/01155 (Gemeente Barneveld), [NTFR 2016/1016](#) met commentaar van E.H.A.M. Thijssen, BNB 2016/154 met noot van J.J.P. Swinkels.
- 22) . HvJ 22 oktober 2015, zaak C-126/14 (Sveda), [NTFR 2015/3070](#) met commentaar van J.Th. Sanders.
- 23) . Zie bijvoorbeeld HR 11 mei 2012, nr. 11/02840 (Onderzoeksinstituut), [NTFR 2012/1448](#) met commentaar van M.M.W.D. Merckx, BNB 2012/287 met noot van H.W.M. van Kesteren.
- 24) . In dezelfde zin J.T. Sanders, 'Over BTW en aandelen en BTW over aandelen', BtwBrief 1996, afl. 10, nr. 3. Anders: W.A.P. Nieuwenhuizen, 'De Régie van de BTW', WFR 1997/54, par. 3.2.
- 25) . D. Ramsdahl Jensen & H. Stensgaard, 'The Distinction between Direct and General Costs with Regard to the Deduction of Input VAT – The Case of Acquisition, Holding and Sale of Shares', World Tax Journal 2012, afl. 1, p. 3-32,



in het bijzonder p. 12.

- 26) . Voor zover die opbrengst al niet uitsluitend wordt gecreëerd om recht op aftrek van voorbelasting te verkrijgen. Zie ook J. Englisch & H. Friedrich-Vache, *Umsatzsteuerliche Aspekte der Anteilsveräußerung*, Institut Finanzen und Steuern e.V., Berlijn 2011, p. 22.
- 27) . Dit was eigenlijk al beslist in de arresten in de zaken *Floridienne/Berginvest* en *Cibo*. Voor de belanghebbende in de zaak *Cibo*, bijvoorbeeld, vormden de ontvangen vergoedingen voor prestaties slechts een kleine 8% van zijn totale opbrengsten en de dividendopbrengsten ruim 92%. Zie conclusie A-G Stix-Hackl 6 maart 2001, zaak C-16/00, punt 4.
- 28) . Zie A. Jones & B. Sufrin, *EC Competition Law*, Oxford University Press, Oxford 2008, p. 141 e.v.; V. Rose & D. Bailey, Bellamy & Child. *European Union Law of Competition*, Oxford University Press, Oxford 2013, nr. 2.024 e.v.
- 29) . Een nadere uitwerking, inclusief tekstvoorstellen voor wetgeving, is wel opgenomen in par. 9.4.2, 9.4.3, A.2.1 en A.2.2 van mijn proefschrift.